

Українська редакція радіо Бі-Бі-Сі: досвід впровадження професійних стандартів у вітчизняному медіапросторі

The Ukrainian Editorial Office of BBC Radio: Experience in Implementation of Professional Standards in the National Media Space

У статті розглянуто досвід упровадження професійних стандартів британської телерадіомовної компанії BBC у вітчизняному медіа-просторі. Здійснено огляд матеріалів, в яких аналізуються принципи роботи BBC, редакційні настанови компанії та їх практичне втілення в майже двадцятирічній діяльності української редакції радіо BBC. Проаналізовано необхідність дотримання високих професійних стандартів: об'єктивності, незаангажованості, неупередженості, незалежності – для вітчизняних мас-медіа, особливо в умовах російсько-української війни. Визначено, що для України вкрай необхідне створення незалежного громадського мовника, який би керувався у своїй роботі єдиними незалежними професійно-етичними критеріями. На прикладі української редакції радіо BBC висвітлено гостру суспільну необхідність вивчення, врахування та запровадження високих професійних стандартів, на зразок тих, які використовує Британська телерадіомовна корпорація. Зазначено, що досвід української редакції радіо BBC може мати в цьому напрямі велику цінність для побудови громадського телебачення та радіомовлення, яке буде незалежним від політики та бізнесу. Результати дослідження дадуть змогу врахувати досвід української редакції Британської телерадіомовної корпорації для успішного впровадження чітких професійних стандартів у вітчизняному медіапросторі задля здобуття довіри з боку аудиторії та в контексті подальшої інтеграції України в єдиний європейський простір.

Ключові слова: українська редакція радіо BBC; редакційні стандарти; принципи роботи; медіапростір; громадське мовлення.

The article deals with the experience of implementing professional standards of British broadcasting corporation BBC in the national media space. The survey of the materials is conducted, where the principles of BBC radio work, editorial guidelines of the corporation and its practical implementation into almost two decades of activity of the Ukrainian editorial office of BBC Radio are analyzed. The necessity of maintaining high professional standards, objectivity, impartiality, neutrality, independence for national mass media, especially under the Russian-Ukrainian war conditions is analyzed. It is determined that Ukraine is in need of creating an independent public service broadcaster, the work of which would be guided by the common independent professional and ethical criteria. Based on the example of the Ukrainian editorial office of BBC Radio, the urgent social necessity of examination, incorporation and implementation of high professional standards, which are used by the British Broadcasting Corporation is highlighted. It is noted that the experience of the Ukrainian editorial office of BBC Radio in this direction can have a great value for constructing public service television and radio broadcasting, which will be independent of politics and business. The results of the investigation in terms of the future doctoral dissertation will give an opportunity to take into account the experience of the Ukrainian editorial office of the British Broadcasting Corporation for the successful implementation of clear professional standards in the national media space in order to gain trust from the audience and in the context of further integration of Ukraine into the united European space.

Keywords: the Ukrainian editorial office of BBC Radio; editorial standards; principles of work; media space; public service broadcasting.

Вступ. Для вітчизняних мас-медіа чи не найгострішою є проблема дотримання високих професійних стандартів, головний зміст яких – об'єктивність, незаангажованість, неупередженість, незалежність. Постійний тиск з боку політиків і бізнесу в умовах недосконалих українських

політико-правових реалій фактично не дає змоги українській журналістиці повноцінно виконувати своє основне завдання – всебічно й правдиво інформувати населення держави з усіх актуальних тем і проблем. Дотепер в Україні так і не втілено в життя суспільне мовлення, хоча заяви

про його відкриття та дискусії довкола цієї проблеми лунають уже багато років. А тим часом, як наголошують авторитетні дослідники та експерти, «чимало медіа дають політично або економічно ангажовану інформацію, у якій, за старими традиціями радянської пропаганди, світ поділений на «правих» і «неправих», «гарних» і «поганих». Ця упередженість призвела до того, що більшість читачів, глядачів, слухачів, вмикаючи телевизор чи радіоприймач, розгортаючи газету, знають, за кого агітуватиме те чи інше медіа, а кого буде ганити. Звісно, це не має нічого спільного з традиціями якісної журналістики» [1, с. 9].

Актуальність теми. З огляду на сучасний стан українського медійного поля, особливо цінним виглядає вивчення досвіду роботи британської телерадіомовної компанії Бі-Бі-Сі та її підрозділу – української редакції радіо Бі-Бі-Сі – щодо дотримання медіа-стандартів професійної журналістики, адже цими нормами Бі-Бі-Сі користується вже майже сто років і вони стали зразком найвищих редакційних та етичних журналістських стандартів у світі.

Мета статті – проаналізувати необхідність дотримання і втілення в життя професійних стандартів Бі-Бі-Сі, зокрема на прикладі діяльності української редакції. Завдання: розглянути перспективи використання досвіду Британської телерадіомовної корпорації українськими ЗМІ для створення за єдиними правилами та принципами власного якісного медіапродукту, ознайомити вітчизняні мас-медіа з основними засадами функціонування Бі-Бі-Сі задля побудови в майбутньому власного незалежного громадського мовлення.

Об'єктом дослідження стали матеріали, в яких аналізуються принципи роботи британської телерадіомовної корпорації, редакційні настанови компанії та досвід їхнього впровадження в Україні.

Теоретичне підґрунтя. Особливості професійних стандартів Бі-Бі-Сі розглядали у своїх дослідженнях сучасні науковці, журналісти та експерти вітчизняного медіасередовища: В. Мостовий, В. Різун, С. Грабовський, О. Довженко та ін. В їхніх наукових та публіцистичних працях аналізуються окремі аспекти професійних стандартів, якими керується у своїй роботі Британська телерадіомовна компанія.

Вітчизняні науковці-журналістикознавці підтверджують необхідність запровадження високих професійних стандартів на зразок тих, які використовуються в Бі-Бі-Сі, в українських мас-медіа: «Будь-яке медіавиробництво, що зачіпає інтереси і потреби тієї чи іншої людини або українського суспільства загалом – незалежно від того, чи стосується соціальних проблем, політики, еконо-

міки, культури тощо – повинно ґрунтуватися на високому патріотичному професіоналізмі (професійних принципах і стандартах), бути спрямоване не тільки на правдиве, об'єктивне інформування своєї аудиторії, а й на формування здорових морально-психологічних якостей, національної свідомості, державницького мислення, людської і громадянської гідності» [2, 48].

Методи дослідження. Основними методами, які було використано для проведення теоретичного дослідження, стали дедукція, індукція, експрес-аналіз документів, теоретико-методологічний аналіз проблеми та узагальнення.

Результати дослідження. Британська телерадіомовна корпорація (Бі-Бі-Сі) веде свою історію з 1924 р. і нині має понад 150 млн глядачів і слухачів на всій планеті. Українська редакція радіо Бі-Бі-Сі була створена 1 червня 1992 р. й мовила до 29 квітня 2011 року. Нині вона працює лише у вигляді інтернет-сайта www.bbc.ua. Тижнева аудиторія української служби Бі-Бі-Сі згідно з незалежними соціологічними дослідженнями сягала близько 5 млн осіб. Українська служба радіо Бі-Бі-Сі, розпочавши мовлення в ефірі, запропонувала вітчизняному слухачеві новини та програми, створені згідно з професійними та редакційними стандартами найбільшої та найавторитетнішої телерадіомовної компанії у світі. Для українських мас-медіа це був унікальний досвід, коли засіб масової інформації керується насамперед принципами: «Бі-Бі-Сі вбачає обов'язок у забезпеченні найвищих редакційних та етичних стандартів своїх програм і послуг як у Великобританії, так і в усьому світі. <...> Бі-Бі-Сі незалежна від інтересів як держави, так і різних партій. Наша аудиторія може бути впевненою в тому, що на наші рішення не впливають політичний чи комерційний тиск або будь-які особисті інтереси» [3, с. 4-5]. За майже двадцятилітній період мовлення української служби радіо Бі-Бі-Сі слухачі мали змогу переконатися, що настанови, якими журналісти компанії керуються у своїй роботі, повністю відображені у високій якості, незалежності та неупередженості матеріалів, що лунали в ефірі. «Ранок з Бі-Бі-Сі» та «Добрий вечір з Лондона» – програми, що заслужено здобули повагу та довіру в українського слухача. Авторитету та популярності цим програмам надавало те, що вони були інтерактивними. Вечірня програма «Добрий вечір з Лондона» залишалась такою постійно, слухачі мали змогу взяти участь у дискусії, висловити власну думку на певну тему, скориставшись електронною поштою, надіславши СМС-повідомлення чи зателефонувати за безкоштовним номером у межах України. Але увесь цей технічний арсенал, який давав змогу слухачам

відчути себе причетними до творення програм, усвідомлювати, що й їхня думка має значення, усе це було лише доповненням до тієї довіри, яку аудиторія незмінно мала до програм української редакції радіо Бі-Бі-Сі.

Андрій Куликов, журналіст, що належав до найпершого складу української редакції радіо Бі-Бі-Сі, в одному інтерв'ю зауважує, яким цінним і дотепер необхідним для вітчизняних мас-медіа є досвід та професійні стандарти Британської телерадіомовної корпорації: «Я й нині беру з історії створення Української служби Бі-Бі-Сі принаймні частину впевненості в майбутній успішності українського радіомовлення – з історії наполегливості, завзяття, системного підходу, точно обраного часу, чітко визначених і вправно використаних ресурсів. Подібні приклади були і в друкованій, і в телевізійній галузях української журналістики. Прикро, що після тривалих чи нетривалих успіхів починають переважати заспокоєність чи зовнішні обставини і часто-густо залишаються лише спогади про успіхи» [4].

Українська редакція радіо Бі-Бі-Сі вперше в українському медіаполі запропонувала впродовж такого тривалого періоду контент, який створено за єдиними незмінними правилами та принципами, тоді як навіть найкращі вітчизняні медіапроекти, як правило, після перших успіхів і позитивних відгуків починали працювати на догоду владі, політикам чи бізнесменам.

Україна дотепер не спромоглася створити власне громадське мовлення, яскравим прикладом якого якраз є Бі-Бі-Сі. Принагідно варто нагадати, що ще 1998 р. М. Княжицький, ставши керівником державної телерадіокомпанії, публічно пообіцяв створити українське Бі-Бі-Сі. Незабаром у нього почалися проблеми з політиками, які сприймали державне мовлення як обслуговування влади. Після Помаранчевої революції аналогічну спробу створити незалежне громадське мовлення зробив А. Шевченко. Вона також зазнала фіаско. Після Революції гідності вже втретє створити громадське мовлення пробує З. Аласанія. Але події, які супроводжують цей процес, не вселяють надії на його позитивне завершення.

Частина журналістів та медіаекспертів схиляється до того, що, можливо, не варто робити численних спроб на базі колишнього українсько-радянського державного мовлення створити громадське, адже цю роботу за суттю структуру неможливо зробити осередком вільної журналістської думки, яка служитиме громаді. Чи не час скерувати зусилля та кошти для створення громадської телекомпанії за зразком Бі-Бі-Сі, тим паче, що такий досвід підтвердив свою ефективність уже в кількох країнах?

Британська телерадіокомпанія була і є громадською структурою, яка існує за кошти абонентської плати та гранта британського уряду. Фінансова незалежність, яка йде в парі із суворим звітністю, не дає політикам і бізнесменам впливати на Бі-Бі-Сі. Тім Граут-Сміт, виконавчий продюсер Всесвітньої служби Бі-Бі-Сі, із цього приводу зауважив: «Перш за все ми маємо усвідомити, що свобода інформації, яка закріплена в міжнародних угодах як одне з фундаментальних прав людини, несумісна із втручанням уряду в мовлення. Зрозуміло, що уряди за допомогою законів встановлюють обмеження в таких сферах, як пристойність та наклеп, але історія нинішнього сторіччя свідчить і про те, що урядова цензура та втручання до інформації мають катастрофічні наслідки для людей і країн. Рано чи пізно країна, яка обмежує свободу дискусій та інформації, зазнає стагнації, вона ізольовується і переживає економічний та моральний занепад. Заради благополуччя кожної людини працівники мовлення мають працювати за нормами відкритого суспільства. Тому необхідно відшукувати такі структури, які гарантували б цей відкритий простір» [5, с. 35].

Британська телерадіомовна корпорація, не заперечуючи безумовного патріотизму журналістів, в основу своєї роботи поклала стандарти, які сповідують і яких дотримуються всі редакції, незалежно від мови, якою вони виходять в ефір. Іноді це викликає несприйняття та опір. Така ситуація характерна й для нинішньої роботи сайту української редакції Бі-Бі-Сі. Ставлення українських слухачів до «безсторонніх» матеріалів Бі-Бі-Сі змінила російсько-українська війна. Із цього приводу шеф-редактор «Бі-Бі-Сі Україна» Ніна Кур'ята зауважує: «Якщо ви працюєте під брендом Бі-Бі-Сі, ви мусите дотримуватися всіх стандартів, які сповідує ця корпорація. Відповідно, ми не можемо сказати, що ми тут в Україні такі особливі, в нас тут така ситуація й ми будемо якось міняти стандарти. «Бі-Бі-Сі Україна» послуговуються цими стандартами, що й решта служб корпорації. Наприклад у репортажах Euronews про Ємен так само, як і в нас, є слова «повстанці» та «урядові війська». Коли ти дивишся на це зовні, для тебе це нормально, але багатьох в Україні така нейтральна, емоційно незабарвлена лексика обурює. Але насправді це питання професійних стандартів, і ми не будемо використовувати в одній країні одну лексику, в іншій – іншу. В нас в редакції є збірник стандартів. Коли нам щось незрозуміло, ми звіряємося з ним» [6].

Всесвітня служба Бі-Бі-Сі мовить англійською та ще 28-ма мовами, українська – одна з них. І вся корпорація, як у ній постійно наголошують,

працює за єдиними професійними стандартами. І нині там наголошують, що місією Бі-Бі-Сі є не протистояти пропаганді, а пропонувати слухачам якісну інформацію: «Ми не змінюємо своїх правил через кон'юнктуру ринку. Сьогодні є, умовно кажучи, «зовнішній ворог», проти якого деякі українські ЗМІ починають виступати. Якщо його забрати, може з'явитися безліч «внутрішніх ворогів». Усе це не означає, що ми маємо змінювати свої підходи до підготовки інформації» [6].

Варто зауважити, що такі дискусії в середовищі науковців, медіаекспертів, журналістів та зацікавленої аудиторії щодо незаангажованої та безсторонньої позиції Бі-Бі-Сі у висвітленні найгостріших проблем і конфліктів у світі та Україні виникають постійно. Є прихильники уніфікованих професійних стандартів Бі-Бі-Сі, але чималим є також табір їхніх критиків.

Для прикладу, на початку 2011 р. відомий український журналіст, медіаексперт і науковець С. Грабовський назвав саме існування безсторонньої журналістики нонсенсом, зауваживши, що це не більше ніж складова частина сучасної медіаміфології. У своїх публікації [7] С. Грабовський навів заяву генерального директора Бі-Бі-Сі Марка Томпсона, який на одному із семінарів висловив думку, що Великій Британії потрібні телеканали із відвертою політичною позицією, оскільки теперішні правила, що гарантують безсторонність на телебаченні, є застарілими. С. Грабовський у своїй статті цілком погоджується з думкою генерального директора Британської телерадіомовної компанії, принагідно зауважуючи: «Томпсон додав, що не закликає відмовитись від принципів безсторонності Бі-Бі-Сі, однак певні погляди, які дотепер вважалися «екстремальними», можуть і повинні звучати в ефірі теле- і радіостанції корпорації. За його словами, Бі-Бі-Сі завжди «хворобливо і нервово ставилася до ефірних дискусій з таких тем, як імміграція та європейська політика. Однак тепер, маючи досвід обговорення імміграції під час виборчої кампанії 2010 р., почуватиметься вільніше і надаватиме більше можливості для обговорення «крайніх та радикальних» думок, які колись можуть стати загальноприйнятними» [7]. Автор у підсумку наголошує, що безстороння журналістика на зразок тієї, яку презентує Бі-Бі-Сі, це не реальність, а лише її певний фрагмент, створений на основі певних умінь, знань, цілей, інструментів та настанов.

Майже відразу не менш відомий медіаексперт, журналіст та викладач О. Довженко дав відповідь на статтю С. Грабовського, де послідовно захищає й роз'яснює принципи безсторонньої журналістики, зокрема й у виконанні Бі-Бі-Сі. О. Довженко обґрунтовує необхідність безсто-

ронної журналістики таким іронічним прикладом: «Звісно ж, об'єктивність неможлива, бо кожен журналіст є суб'єктом і наосліп мацає слона зі свого боку. Журналістська «новинарська» безсторонність – це прагнення обійти та обмацати слона зусібіч, щоби скласти про нього якомога повніше уявлення й передати його аудиторії. При цьому ти можеш мати, звісно, й власне ставлення до слона, однак донести до аудиторії слід саме те, що ти намацав. Заангажованість починається там, де журналіст, намацавши на столі щось, що не вписується в повну наперед уявлену картину, про пускає ці подробиці або натомість вигадує інші, насправді відсутні» [8]. Наводячи ще кілька прикладів, О. Довженко зауважує, що ідеальної журналістики не існує, але неупереджені медіа поки що найкраще з того, що винайшло людство, так само, як демократія хоч і недосконалий, але найкращий на сьогодні суспільний лад. О. Довженко підсумовує: «Я невимовно радий за Британію, де громадське телебачення й радіо домінує на ринку і є безперечним джерелом інформації № 1 для більшості громадян і де влада не дозволяє <...> купити приватну телекорпорацію, бо не хоче нагромадження в чіхось руках таких потужних засобів політичного впливу» [8]. Натомість в українській ситуації, як вважає О. Довженко, відмова від безсторонності на користь «називання речей своїми іменами» штовхає суспільство та медіа до інформаційної війни. І варто зауважити, що ці слова підтвердились уже через кілька років в умовах інформаційної підготовки, початку і тривання російсько-української війни. Отож, «альтернативи впровадженню, принаймні в інформаційній журналістиці, – тих стандартів, які перемогли, закріпились і діють у ЗМІ демократичних держав, немає» [8].

Остання інформація з цього приводу засвідчує, що британський уряд усе ж підтримує засади безсторонності в роботі Бі-Бі-Сі: «принципи, які не змінювалися протягом 100 років, будуть «адаптовані» – до них додадуться вимоги відрізнятися від конкурентів та бути неупередженими. Про такі зміни вирішив заявити міністр у справах культури, ЗМІ і спорту Джон Вітінгдейл у зв'язку з тим, що Бі-Бі-Сі стала «занадто схожою на комерційних конкурентів» [9]. Буквально це означає, що британський уряд вирішив ухвалити нову редакцію місії Бі-Бі-Сі, яка не змінювалась із 1922 р. На думку британських мас-медіа, міністри переконані, що теперішнє формулювання місії корпорації є недостатньо ґрунтовним, щоб створювати справді незалежні програми високої якості: «Тож воно буде переписаним на користь наступного: корпорація повинна виробляти «неупереджений відмінний контент», який

інформує, навчає та розважає» [9].

Натомість нинішня українська влада інформацію, яка їй не подобається, намагається забронити, позбавляючи незалежних журналістів можливості працювати в Україні. Серед них є і представники Бі-Бі-Сі. Наприкінці 2015 р. Міжнародна неурядова організація Комітету захисту журналістів, що базується в Нью-Йорку, засудила черговий санкційний список України, до якого потрапив щонайменше 41 журналіст і блогер: «Урядові може подобатися або не подобатися висвітлення подій, але називання журналістів потенційною загрозою національній безпеці не є адекватною відповіддю. Насправді цей указ підриває інтереси України, блокуючи життєво важливі новини та інформацію, яка повідомляє світовій громадськості про політичну кризу в країні» [10]. Серед тих, хто потрапив до санкційного списку, були троє журналістів Бі-Бі-Сі. З цього приводу редактор служби іноземних новин Ендрю Рой зробив відповідну заяву, в якій зокрема наголошено: «Ці санкції проти журналістів Бі-Бі-Сі, які повідомляють про становище в Україні неупереджено і об'єктивно, цілком недоречні і нез'ясовані, і ми закликаємо владу України негайно зняти їх зі списку» [10]. Заява одного з керівників Бі-Бі-Сі цілком узгоджується з редакційними настановами (своєрідною корпоративною журналістською конституцією), якими компанія неухильно вже майже сто років керується у своїй роботі. В одному з положень наголошується: «Міжнародна репутація Бі-Бі-Сі ґрунтується на її редакційній чесності і незалежності. Наша аудиторія має бути упевнена в тому, що наші рішення не залежать від будь-якого політичного чи комерційного тиску або від будь-яких особистих інтересів. Нам не слід підривати ці цінності будь-якими діями, які можуть створити Бі-Бі-Сі погану репутацію» [3, с. 114].

Велика слухачська довіра, яку виборола собі українська редакція радіо Бі-Бі-Сі за час своєї роботи, стала наслідком неухильного дотримання редакційних настанов компанії. Така позиція мала і має як своїх прихильників, так і критиків, але найкращим показником роботи медіа є кількість споживачів. У цьому напрямі українська редакція радіо Бі-Бі-Сі може пишатися тим, що її щоденна аудиторія сягала 5 млн слухачів. І це, як підтвердили опитування, соціально активна частина суспільства, так звані лідери думок у своїх середовищах. Довіра до Бі-Бі-Сі з боку слухачів з-посеред багатьох важливих професійних чинників зумовлена ще й дуже простою причиною – Британська телерадіокорпорація є не лише найстарішим громадським мовником у світі, але й принципово не подає в ефір неперевіреної ін-

формації: «Багато великих каналів, медіа-організацій, агентств мали проблеми, бо вони хотіли бути першими. Тобто бути першими приємно, але для репутації, для довіри <...> важливо не помилятися, особливо у ключових питаннях. Якщо ми розуміємо, що не можемо знайти підтвердження інформації, ми краще почекаємо» [11].

У 2011 р. через фінансові труднощі Бі-Бі-Сі припинило мовлення українською. І сьогодні українська редакція працює у форматі інтернет-сайта. Принципи її діяльності залишаються незмінними, перебуваючи в повній відповідності до основного документа, яким керується Бі-Бі-Сі у своїй роботі, – редакційних настанов та місії телерадіокомпанії: «<...> там, де інші ЗМІ боротимуться за трафік, ми боротимемося за чистоту інформації. Ми будемо молодці не тому, що розмістили новину, яка змусила багатьох користувачів зайти на наш сайт, а тому, що не поставили непідтвердженої новини. По-друге, інформація, яку ми подаємо, завжди є збалансованою, чесною та якісною. Головним для нас є саме інформаційний, а не публіцистичний контекст» [6]. Очевидно, саме через довіру до інформації, матеріалів та програм, які виробляє Бі-Бі-Сі, українські слухачі, громадські активісти за відсутності незалежного національного громадського мовника зверталися з численними листами до королеви Великої Британії, уряду з проханням не скасовувати ефірного мовлення Бі-Бі-Сі українською мовою [12].

Висновки. Приклад роботи української редакції Бі-Бі-Сі, зокрема у сфері дотримання професійних стандартів, є корисним для побудови власного незалежного громадського мовника. Результати проведеного дослідження дають нам змогу зробити висновки, що проблема створення незалежного національного громадського мовлення залишається завданням, яке українці, як і кожен цивілізований народ, мають виконати самостійно, а досвід Бі-Бі-Сі на цьому шляху може бути не лише дуже цінним, а й бути для українських ЗМІ своєрідною «дорожньою картою», щоб не робити помилок та зайвих кроків.

Створивши українську редакцію, Британська телерадіомовна компанія Бі-Бі-Сі майже двадцяти років давала можливість вітчизняним слухачам отримувати незалежну інформацію. Вона демонструвала українським медійникам, як громадський мовник може працювати, дотримуючись чітких професійних стандартів, не підпадаючи під жодний політично-бізнесовий вплив. В активних дискусіях щодо створення національного громадського мовлення варто звернути увагу на те, що редакційні стандарти Бі-Бі-Сі можуть бути цінним матеріалом для творення й дотримання «професійної конституції» в

українських умовах.

Зважаючи на обсяг статті, ми розглянули лише професійні стандарти, якими керувалася у своїй роботі українська редакція радіо Бі-Бі-Сі. Перспективним вважаємо також вивчення інших аспектів її роботи: підготовки журналістів, інформації та програм, прямих ефірів, ставлення до розміщення реклами тощо, які можуть бути предметом окремого дослідження журналістознавців, що зацікавлені у впровадженні найкращих світових медійних стандартів та досвіду на вітчизняному ґрунті.

Список літератури

1. *Журналістська етика* : посіб. для підготовки до державного іспиту / за ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. – К. : ТзОВ “ЗН УА”, 2014. – 224 с.

2. *Лизанчук В. В.* Психологія мас-медіа : підруч. / В. В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 420 с.

3. *Редакційні настанови Бі-Бі-Сі* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/editorialguidelines>. – Дата доступу: 06.09.2016.

4. *Дев'ятнадцять років потому* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/tv_radio/1411981076/devyatnadtsyat_rokiv_potomu/. – Дата доступу: 06.09.2016.

5. *BBC*, політики та майбутнє // *Телерадіокур'єр*. – 1999. – № 4. – С. 35.

6. *Ніна Кур'ята*: «У Бі-Бі-Сі така репутація, бо ми ніколи не підтримуємо жодну зі сторін конфлікту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/nina_kuryata_u_bb_c_taka_reputatsiya_bo_mi_nikoli_ne_pidtrimuemo_zhodnu_zi_storin_konfliktu/. – Дата доступу: 06.09.2016.

7. *Свобода називати речі своїми іменами* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/svoboda_nazivati_rechi_svoimi_imenami/. – Дата доступу: 06.09.2016.

8. *Ще трохи охів і ахів про безсторонність* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/sche_trokh_i_akhiv_pro_bezstoronnist/. – Дата доступу: 06.09.2016.

9. *Місію Бі-Бі-Сі перепишуть вперше за 100 років* – *The Telegraph* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/media_law/government/misiyu_bbc_perepishut_vpershe_za_100_rokiv/. – Дата доступу: 06.09.2016.

10. *Комітет захисту журналістів та Бі-Бі-Сі розкритикували санкційний список України* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.5.ua/svit/komitet-zakhystu-zhurnalistiv-ta-bbc-rozkrytykuvaly-sanktsiyni-spysok-ukrainy-93329.html>. – Дата доступу: 06.09.2016.

11. *Український редактор Бі-Бі-Сі Олексій Сологубенко*: «Бути першим приємно, але для репутації важливо не помилитися, особливо в ключових питаннях» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stv.mediasapiens.ua/dosvid/ekspertna_dumka/ukrainskiy_redaktor_bbc_oleksiy_sologubenko_buti_pershimi_priemno_ale_dlya_reputatsii_vazhlivo_ne

pomilitisya_osobливо_v_klyuchovikh_pitanniyakh/. – Дата доступу: 06.09.2016.

12. *Українська служба Бі-Бі-Сі* – все могло бути інакше [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://maidan.org.ua/2014/01/ukrajinska-sluzhba-bbc-vse-mohlo-buty-inakshe/>. – Дата доступу: 06.09.2016.

References

1. *Mostovyi, V. P. & Rizun, V.V. (2014), Journalism Ethics: a Textbook, TzOV “ZN UA”, Kyiv, 224 p.*

2. *Lyzanchuk, V. V. (2015), Psychology of Mass Media: a Textbook, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, 420 p.*

3. *BBC (2016), “Editorial guidelines of BBC”, available at: <http://www.bbc.co.uk/editorialguidelines> (accessed : 06 September 2016).*

4. *MEDIASAPIENS (2016), “Nineteen years later”, available at: http://osvita.mediasapiens.ua/tv_radio/1411981076/devyatnadtsyat_rokiv_potomu/ (accessed : 06 September 2016).*

5. *Teleradiokurier (1999), “BBC, politicians and future”, no. 4, p. 35.*

6. *MEDIASAPIENS (2016), “Nina Kuriata: “The BBS has such reputation because we never support any side of the conflict”, available at: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/nina_kuryata_u_bbc_taka_reputatsiya_bo_mi_nikoli_ne_pidtrimuemo_zhodnu_zi_storin_konfliktu/ (accessed : 06 September 2016).*

7. *MEDIASAPIENS (2016), “The freedom to call things by their proper names”, available at: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/svoboda_nazivati_rechi_svoimi_imenami/ (accessed : 06 September 2016).*

8. *MEDIASAPIENS (2016), “A little more oohs and ahs about impartiality”, available at: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/sche_trokh_i_akhiv_pro_bezstoronnist/ (accessed : 06 September 2016).*

9. *MEDIASAPIENS (2016), “The BBC mission will be rewritten for the first time in one hundred years”, available at: http://osvita.mediasapiens.ua/media_law/government/misiyu_bbc_perepishut_vpershe_za_100_rokiv/, (accessed : 06 September 2016).*

10. *5 channel (2016), “The Journalists Protection Committee and BBC have criticized the sanctions list of Ukraine”, available at: <http://www.5.ua/svit/komitet-zakhystu-zhurnalistiv-ta-bbc-rozkrytykuvaly-sanktsiyni-spysok-ukrainy-93329.html>, (accessed : 06 September 2016).*

11. *MEDIASAPIENS (2016), “The Ukrainian editor of the BBC Oleksii Solohubenko: “To be the first is pleasant but for the reputation it is important not to make mistakes, especially in the key issues”, available at: http://stv.mediasapiens.ua/dosvid/ekspertna_dumka/ukrainskiy_redaktor_bbc_oleksiy_sologubenko_buti_pershimi_priemno_ale_dlya_reputatsii_vazhlivo_ne_pomilitisya_osobливо_v_klyuchovikh_pitanniyakh/ (accessed : 06 September 2016).*

12. *MAIDAN (2014), “Ukrainian BBC Service – everything could be different”, available at: <http://maidan.org.ua/2014/01/ukrajinska-sluzhba-bbc-vse-mohlo-buty-inakshe/> (accessed : 06 September 2016).*

Цыпердюк И. М.

Украинская редакция радио Би-Би-Си: опыт внедрения профессиональных стандартов в отечественном медиа-пространстве.

В статье рассмотрен опыт внедрения профессиональных стандартов Британской телерадиокомпании Би-Би-Си в отечественном медиапространстве. Совершено обзрение материалов, в которых анализируются принципы работы Би-Би-Си, редакционные наставления компании и их практическое воплощение в почти двадцатилетней деятельности украинской редакции радио Би-Би-Си. Проанализирована необходимость следования высоким профессиональным стандартам: объективности, незаангажированности, непредвзятости, независимости – в отечественных масс-медиа, особенно в условиях русско-украинской войны. Определено, что Украина очень нуждается в создании независимого общественного вещателя, который бы руководствовался в своей работе едиными независимыми профессионально-этическими критериями. На примере украинской редакции радио Би-Би-Си освещена острая общественная необходимость изучения, использования и внедрения высоких профессиональных стандартов на подобие тех, которые используются Британской телерадиовещательной корпорацией. Отмечено, что опыт украинской редакции радио Би-Би-Си может иметь в этом направлении большую ценность для построения общественного телевидения и радиовещания, которые будут независимыми от политики и бизнеса. Результаты исследования в пределах будущей докторской диссертации позволят взять во внимание опыт украинской редакции Британской телерадиовещательной корпорации для успешного внедрения четких профессиональных стандартов в отечественном медиапространстве для обретения доверия со стороны аудитории и в контексте дальнейшей интеграции Украины в единое европейское пространство.

Ключевые слова: украинская редакция радио Би-Би-Си; редакционные стандарты; принципы работы; медиа-пространство; общественное вещание.

